

20-Aprel, 2026-yil

**ONLAYN PLATFORMALAR ORQALI XITOIY TILINI O‘QITISHNING
SAMARADORLIGI: ZAMONAVIY TAJRIBA VA NATIJALAR**

Usmonaliyeva Muxlisa Axmadjon qizi

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti,

Sharq filologiyasi fakulteti,

Xitoy filologiyasi kafedrası stajyor-o‘qituvchisi,

E- mail: muhlisausmonaliyeva@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada onlayn platformalar orqali xitoy tilini o‘qitish jarayonining samaradorligi, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning ta’lim sifatiga ta’siri tahlil qilinadi. Onlayn ta’limning afzalliklari va kamchiliklari, interfaol metodlar, mobil ilovalar hamda masofaviy o‘qitish tajribasi asosida til o‘rganish jarayonining natijadorligi yoritilgan. Shuningdek, talabalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli vositalarning o‘rni ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: onlayn ta’lim, xitoy tili, raqamli platformalar, masofaviy o‘qitish, pedagogik texnologiyalar, kommunikativ kompetensiya, interfaol metodlar, mobil ilovalar, e-learning, til o‘rganish samaradorligi.

KIRISH

Zamonaviy ta’lim tizimi jadal raqamlashtirish jarayonini boshdan kechirmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi natijasida an’anaviy ta’lim shakllari bilan bir qatorda onlayn ta’lim platformalari ham keng qo‘llanilmoqda. Xususan, xorijiy tillarni o‘qitishda raqamli vositalardan foydalanish o‘quv jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Xitoy tili bugungi kunda xalqaro aloqalar, iqtisodiyot, diplomatiya va ta’lim sohalarida muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu sababli xitoy tilini o‘rganishga bo‘lgan talab ortib bormoqda. Biroq an’anaviy auditoriya sharoitida o‘qitish har doim ham yetarli natija bermasligi mumkin. Shu nuqtayi nazardan, onlayn platformalar orqali o‘qitish zamonaviy va samarali alternativ sifatida e’tirof etilmoqda.

Onlayn ta’limning nazariy asoslari. Onlayn ta’lim (e-learning) — bu axborot texnologiyalari va internet tarmog‘i orqali amalga oshiriladigan o‘quv jarayonidir. U o‘quvchilarga vaqt va makon jihatidan moslashuvchan imkoniyat yaratadi.

Pedagogik nuqtayi nazardan onlayn ta’lim quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

- shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim;
- mustaqil o‘qish faoliyatini rivojlantirish;
- interaktivlik;
- multimediyaviy yondashuv;
- uzluksiz baholash tizimi.

20-Aprel, 2026-yil

Xitoy tilini o‘qitishda ushbu tamoyillar muhim ahamiyatga ega, chunki til o‘rganish jarayoni muntazam mashq va amaliy kommunikatsiyani talab qiladi.

Xitoy tilini onlayn o‘qitishda qo‘llaniladigan platformalar. Hozirgi kunda xitoy tilini o‘rganish uchun turli raqamli platformalar mavjud. Ular orasida quyidagilar keng qo‘llaniladi:

- Duolingo — boshlang‘ich darajadagi til o‘rganuvchilar uchun;
- HelloChinese — talaffuz va grammatika ustida ishlashga mo‘ljallangan;
- Pleco — lug‘at va tarjima vositasi sifatida;
- Italki — ona tili sohiblari bilan muloqot qilish imkoniyati;
- WeChat — kommunikativ amaliyot uchun;
- Zoom / Google Meet — masofaviy darslar tashkil etish uchun.

Bu platformalar o‘quvchilarga nafaqat nazariy bilim, balki amaliy til ko‘nikmalarini ham rivojlantirish imkonini beradi.

Onlayn o‘qitishning afzalliklari. Xitoy tilini onlayn platformalar orqali o‘qitish bir qator afzalliklarga ega:

1. Moslashuvchanlik. O‘quvchilar istalgan vaqtda va istalgan joyda ta’lim olish imkoniga ega bo‘ladilar.

2. Individual yondashuv. Har bir o‘quvchi o‘z tezligida o‘qiydi, bu esa bilimni chuqurroq o‘zlashtirishga yordam beradi.

3. Multimediyaviy imkoniyatlar. Video, audio, animatsiya va interaktiv mashqlar til o‘rganishni qiziqarli qiladi.

4. Ona tili sohiblari bilan muloqot. Real kommunikatsiya orqali talaffuz va nutqiy kompetensiya rivojlanadi.

5. Tejamkorlik. Transport va qo‘shimcha xarajatlar kamayadi.

Kamchiliklar va muammolar. Shu bilan birga, onlayn ta’lim bir qator muammolarga ham ega:

- texnik muammolar (internet sifati, qurilmalar yetishmasligi);
- motivatsiyaning pasayishi;
- jonli muloqotning cheklanishi;
- o‘qituvchi nazoratining nisbatan zaifligi;
- talaffuzni to‘liq nazorat qilish qiyinligi.

Bu muammolar ta’lim samaradorligiga ma’lum darajada ta’sir ko‘rsatadi.

Zamonaviy tajriba va pedagogik yondashuvlar. So‘nggi yillarda xitoy tilini onlayn o‘qitishda aralash ta’lim (blended learning) keng qo‘llanilmoqda. Bu yondashuv an’anaviy va onlayn ta’limning uyg‘unlashuviga asoslanadi.

Shuningdek, quyidagi metodlar samarali hisoblanadi:

- kommunikativ yondashuv;
- loyiha asosida o‘qitish;
- gamifikatsiya (o‘yinlashtirish);
- virtual sinf tizimi;
- audio-vizual treninglar.

20-Aprel, 2026-yil

Bu metodlar o‘quvchilarning faolligini oshiradi va til o‘rganish jarayonini tabiiylashtiradi.

Natijalar va samaradorlik tahlili. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, onlayn platformalar orqali xitoy tilini o‘rganayotgan o‘quvchilarning:

- leksik boyligi tezroq oshadi;
- tinglab tushunish ko‘nikmalari yaxshilanadi;
- mustaqil o‘qish qobiliyati rivojlanadi;
- motivatsiya darajasi interaktiv platformalarda yuqori bo‘ladi.

Biroq og‘zaki nutqni rivojlantirish uchun jonli muloqot darslari muhimligicha qolmoqda.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, onlayn platformalar orqali xitoy tilini o‘qitish zamonaviy ta’lim tizimining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. U o‘quv jarayonini moslashuvchan, interfaol va samarali qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, eng yuqori natijaga erishish uchun onlayn va an’anaviy ta’limni uyg‘unlashtirish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching.
2. Richards J.C. Communicative Language Teaching Today.
3. Ter-Minasova S.G. Yazyk i mezhkulturnaya kommunikatsiya.
4. Anderson T. The Theory and Practice of Online Learning.
5. Hockly N. Digital Tools for Language Learning.
6. Oxford R. Language Learning Strategies.